

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ
КАФЕДРА ХІМІЇ

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЕКОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістра
(назва освітнього ступеня)

спеціальності 101 «Екологія»,
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища»
(назва)

Укладач: к. пед. н., доцент, доцент кафедри хімії Перетяцько Вікторія Віталіївна

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри хімії

Протокол № 1 від «29» серпня 2017 р.
Завідувач кафедри хімії

(підпис)

О.А. Бражко
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
біологічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2017 р.
Голова науково-методичної ради
біологічного факультету

(підпис)

В.В. Перетяцько
(ініціали, прізвище)

2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань <u>10 «Природничі науки»</u>	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Спеціальність <u>101 «Екологія»</u>	Цикл професійної підготовки. За вибором ВНЗ	
Загальна кількість годин – 240	Освітньо-професійної програми: <u>Екологія та охорона навколишнього середовища</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 7 год	Рівень вищої освіти: магістерський	Лекції	
		24 год.	12 год.
		Практичні	
		32 год.	12 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
184 год.	186 год.		
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні методики навчання екології» є формування у студентів понять сучасних методик навчання екології у старшій профільній школі та екологічних дисциплін у вищій школі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні методики навчання екології» є: усвідомлення специфічності педагогічної діяльності вчителя екології старшої профільної школи (далі – СПШ) та науково-педагогічної діяльності викладача екологічних дисциплін вищого навчального закладу (далі – ВНЗ); опанування сучасними методиками організації та проведення аудиторних навчальних занять з екологічних дисциплін на біологічному факультеті, організації й контролю за виконанням завдань самостійної роботи студентів; оволодіння основними прийомами реалізації сучасних педагогічних технологій у вищій школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- дидактичні особливості сучасної методики навчання екології в старшій профільній і вищій школі;
- специфіку методичної діяльності педагога в СПШ і ВНЗ;
- методику організації та проведення сучасного уроку екології, лекцій і семінарських занять з екології на різних рівнях (стандарту, академічного і профільного) різних профілів;
- методику організації і проведення аудиторних занять з екологічних дисциплін, інновації в їх проведенні;
- особливості розробки завдань і підготовки педагога та учнів СПШ і студентів ВНЗ до контрольних заходів, систему оцінювання різних видів діяльності;
- місце самостійної роботи студентів (далі – СРС) у професійному становленні фахівця в галузі екології;
- сучасні педагогічних технологій навчання екології в СПШ і ВНЗ.

уміти:

- методично правильно готуватися та здійснювати освітній процес у СПШ і ВНЗ;
- організовувати засвоєння змісту навчання екології на різних рівнях (стандарту, академічного і профільного рівнів) різних профілів;
- усвідомлювати зміст і ділове призначення галузевих стандартів вищої освіти, навчального плану, ОПП, ОКХ, робочої програми навчальної дисципліни, індивідуальної освітньої траєкторії студента тощо;
- усвідомлювати місце лекції як організаційної форми навчання в сучасній вищій школі; методично правильно готуватися до неї; критично обирати науково-навчальну інформацію;
- методично правильно організовувати експериментальну роботу учнів СПШ і студентів ВНЗ на лабораторних заняттях в науково-навчальних лабораторіях біологічного факультету;
- вдало застосовувати принципи компетентного, діяльнісного, індивідуального, диференційованого та особистісно орієнтованого підходів до студентів при навчанні конкретної навчальної дисципліни;
- організовувати і складати завдання до різних видів контролю з екологічних дисциплін;
- усвідомлювати місце практичної підготовки у професійному становленню фахівця в галузі екології;
- здатність усвідомлювати сучасні педагогічні технології навчання у вищій школі та вміння застосовувати їх в організації навчання екологічних дисциплін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

- здатність усвідомлювати тенденції розвитку екологічної освіти у світі та у сучасних старшій профільній і вищій школі України;
- здатність розуміти принципи побудови змісту та осмислювати дидактичні основи освітнього процесу старшої профільної та вищої екологічної освіти;
- здатність осмислювати складові та усвідомлювати творчий характер педагогічної діяльності вчителя і науково-педагогічної діяльності викладача екологічних дисциплін ВНЗ; здатність обирати найраціональніший стиль викладання навчального матеріалу та вдало застосовувати його для визначеної конкретної ситуації;
- здатність усвідомлювати необхідність визнання учнів СПШ і студентів ВНЗ об'єктами й суб'єктами навчання та виховання;
- здатність осмислювати характерні особливості методик навчання різних навчальних дисциплін вищої екологічної освіти;
- здатність усвідомлювати сучасні педагогічні технології у старшій профільній і вищій школі та вміння застосовувати їх в навчанні екології;
- здатність використовувати при роботі наукову, навчальну, методичну та довідкову літературу;
- здатність до комунікації у професійній діяльності, у т.ч. на міжнародному рівні;
- здатність критично осмислювати і постійно вдосконалювати власну науково-педагогічну діяльність;
- здатність до генерації ідеї, до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Міждисциплінарні зв'язки. Знання, отримані студентами з дисциплін: «Основи педагогіки і психології», «Методика викладання екології», «Педагогіка і психологія вищої школи» є підґрунтям для засвоєння курсу «Сучасні методики навчання екології».

Вивчення ж курсу «Сучасні методики навчання екології» забезпечує успішність проходження студентами виробничої педагогічної практики в старшій профільній школі, ВНЗ I-II рівнів акредитації та університеті.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Сучасні методики навчання екології у старшій профільній і вищій школі.

Тема 1. Дидактичні основи педагогічного процесу СПШ і ВНЗ.

Сутність процесу навчання у старшій профільній і вищій школі. Визначення освіти і вищої освіти. Змісту навчання екології на різних рівнях (стандарту, академічного і профільного) різних профілів. Зміст вищої екологічної освіти: освітньо-професійна програма (ОПП), освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ), структурно-логічна схема підготовки, навчальні програми дисциплін, інші нормативні документи. Навчальний план підготовки студентів-екологів. Цикли навчальних дисциплін. Нормативні і вибіркові дисципліни. Методика розробки навчальної та робочої програм викладачами. Компоненти змісту навчальної дисципліни. Системи організації навчального процесу в сучасній старшій профільній і вищій школі. Організаційні форми навчання студентів у вищій школі. Специфіка навчальних занять у підготовці студентів-екологів. Взаємозв'язок організаційних форм навчання (далі – ОФН) у ВНЗ. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Формування предметних і професійних компетентностей учнів СПШ в навчанні екології та студентів, які формуються під час вивчення певної екологічної дисципліни.

Тема 2. Суб'єкти навчального процесу старшої профільної та вищої школи.

Учитель екології старшої профільної школи і викладач екологічних дисциплін ВНЗ, аналіз професійних компетентностей. Особливість педагогічної діяльності в СПШ і ВНЗ. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача екологічних дисциплін ВНЗ: навчальна робота, науково-методична робота, організаційна методична, науково-дослідна робота, виховна робота. Компоненти педагогічної діяльності викладача екологічних дисциплін: планування, організування навчальної роботи, стимулювання навчально-пізнавальної активності студентів, контроль і регулювання, аналіз досягнутих результатів. Характеристика чинників, що впливають на успішність студентів-екологів.

Учень СПШ і студент ВНЗ як об'єкти й суб'єкти навчання та виховання. Методичні особливості викладання екології старшим школярам. Особливості протікання дидактичної адаптації студентів-першокурсників природничих спеціальностей. Визначення груп студентів у відповідності до ставлення до навчання і за рівнем професійної спрямованості. Розвиток особистості студентів за роками навчання. Характеристика навчально-пізнавальної діяльності студентів. Аналіз форм навчально-пізнавальної діяльності студентів екологічних факультетів ВНЗ. Сутність етапів формування творчої особистості майбутнього фахівця в галузі екології.

Тема 3. Сучасна методика навчання екології в СПШ та проведення аудиторних занять з екологічних дисциплін у ВНЗ.

Вимоги до сучасного уроку екології в СПШ. Застосування комбінованої системи уроків М.П. Гузика в навчанні екології в СПШ. Функції та цілі лекції як ОФН і методу навчання у СПШ і ВНЗ. Вимоги до структури лекційного курсу. Аналіз вступної, тематичної, заключної та оглядової лекцій Структура шкільної та вишівської лекції. Проблемний і евристичний спосіб викладу лекційного матеріалу. Організаційна підготовка до лекційних занять на біологічному факультеті ЗНУ. Прийоми підготовки викладача до лекції в СПШ і ВНЗ. Способи конспектування лекційного матеріалу учнями СПШ і студентами ВНЗ. Характеристика психолого-педагогічних передумов підвищення ефективності лекції. Психологічні прийоми керування увагою учнів і студентів під час лекції. Аналіз класифікацій лекцій у СПШ і ВНЗ. Характеристика інноваційних лекцій з екологічних дисциплін.

Експериментальна підготовка учнів з екології на різних профільних рівнях. Лабораторно-практичні заняття як ОФН у професійно-технічних навчальних закладах (далі – ПТНЗ) і ВНЗ I-II рівнів акредитації. Характеристика функції та завдання лабораторного заняття як ОФН у вищій школі. Специфічність лабораторних занять у навчанні студентів-екологів. Аналіз змісту інструкцій до лабораторного заняття. Характеристика вимоги, які висуваються до студентів під час проведення лабораторного заняття. Структура

лабораторного заняття з екологічних дисциплін. Контроль і оцінювання результатів лабораторного заняття. Аналіз класифікацій лабораторних занять у вищій школі.

Сутність поняття «практичні заняття». Організація проведення семінарських занять з екології в СПШ. Методика проведення комбінованих семінарських занять за методикою М. П. Гузика. Характеристика груп практичних занять у вищій школі. Особливості семінарського заняття як ОФН студентів-екологів. Критерії ефективності семінарських занять з екологічних дисциплін. Характеристика видів семінарських занять. Характеристика прийомів ведення дискусії з конкретної навчальної екологічної дисципліни.

Передумови необхідності контролю та оцінки навчальних досягнень учнів СПШ і студентів ВНЗ. Функції контролю досягнутих результатів студентів. Основні принципи контролю та оцінки навчальної діяльності учнів і студентів. Характеристика видів контролю з екології. Характеристика методів контролю з екології. Роль колоквиумів у навчальному процесі природничих факультетів. Характеристика форм підсумкової перевірки учнів СПШ і студентів ВНЗ. Характеристика форм практичного контролю. Рівні засвоєння знань учнями СПШ і студентами ВНЗ. Характеристика структурних компонентів навчально-пізнавальної діяльності учнів і студентів як об'єктів оцінювання з екології.

Тема 4. Сучасні методики організації та контролю за СРС з екології у ВНЗ.

Сутність понять «самостійна робота студентів» (СРС). Характеристика загальних вимог до організації СРС. Сутність поняття «самостійність», її види. Характеристика видів самостійних робіт. Аналіз форм СРС, які реалізуються в навчальному процесі вищої школи.. Принцип індивідуальності. Форми і прийоми залучення студентів до індивідуальної роботи. Консультації як допоміжні ОФН. Аналіз класифікацій консультації як ОФН у ВНЗ.

Тема 5. Особливості практичної підготовки студентів-екологів ВНЗ.

Аналіз видів навчальних практик: загально-екологічної, ландшафтно-екологічної, з екологічної безпеки та урбоекології. Аналіз організації та проведення виробничої педагогічної практики в основній і старшій профільній школі, у ПТНЗ, ВНЗ I-II рівнів та ВНЗ III-IV рівнів акредитації. Характеристика видів практичної діяльності студентів під час навчальних і виробничих практик. Форми звітної документації. Характеристика прийомів поточного та підсумкового контролю результатів практики.

Розділ 2. Прийоми реалізації сучасних педагогічних технологій у СПШ і ВНЗ.

Тема 6. Загальні характеристики сучасних педагогічних технологій у СПШ і ВНЗ.

Вимоги постіндустріального суспільства до технологій навчання у СПШ і ВНЗ. Характеристика технологій як дидактичної категорії. Поняття педагогічної інновації. Інтерактивні технології в СПШ і ВНЗ. Застосування методичних прийомів інтерактивних технологій в освітньому процесі підготовки фахівців в галузі екології.

Метод проектів як педагогічна технологія. Використання методу проектів на уроках екології. Методика застосування проектної технології у вищій школі.

Імітаційні технології навчання студентів-екологів ВНЗ. Аналіз класифікацій ігрових технологій. Характеристика різновидів ігор, які застосовуються у освітньому процесі СПШ і ВНЗ. Аналіз психолого-педагогічних принципів розробки та організації ділової гри. Аналіз етапів проведення ділової гри. Застосування кейс-методу в освітньому процесі ВНЗ.

Сутність диференційованого навчання. Характеристика форм диференційованого навчання у вищій школі. Критерії створення типологічних груп студентів. Особливість системи оцінювання в педагогічній технології диференційованого навчання. Аналіз основних аспектів педагогічних технологій диференційованого навчання і особистісно орієнтованого навчання (ООН). Аналіз вимог до змісту освіти за технологією ООН. Особливості впровадження засобів забезпечення ООН на природничих факультетах.

Загальна характеристика інформаційних технологій навчання екології в СПШ та ВНЗ. Комп'ютеризація і розвиток креативності студента. Технології дослідницького і розвивального навчання екології в СПШ і ВНЗ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр	сам.роб.			л	пр	сам. роб.	
				Із.					Із.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Розділ 1. Сучасні методики навчання екології у старшій профільній і вищій школі										
Тема 1. Дидактичні основи педагогічного процесу СПШ і ВНЗ.	26	2	4	10	10	22	1	1	10	10
Тема 2. Суб'єкти навчального процесу СП і ВШ.	16	-	-4	16	-	12	-	-1	12	-
Тема 3. Сучасна методика навчання екології в СПШ та проведення аудиторних занять з екологічних дисциплін у ВНЗ.	72	6	12	24	30	47,5	4,5	4	9	30
Тема 4. Сучасні методики організації та контролю за СРС з екології у ВНЗ.	26	2	4	10	10	21	1,5	2	7,5	10
Тема 5. Особливості практичної підготовки студентів-екологів ВНЗ.	16	2	4	10	-	11,5	1	1	9,5	-
Разом за розділом 1	156	12	24	70	50	114	8	8	48	50
Розділ 2. Прийоми реалізації сучасних педагогічних технологій у СПШ і ВНЗ										
Тема 6. Загальні характеристики сучасних педагогічних технологій у СПШ і ВНЗ	84	10	4	50	20	126	4	4	98	20
Разом за розділом 2	84	10	4	50	20	126	4	4	98	20
Усього годин	240	22	28	120	70	240	12	12	146	70

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основи навчального процесу старшої профільної та вищої школи.	2	1
2	Лекція як організаційна форма і метод навчання екології у СПШ і ВНЗ. Інноваційні лекції з екології у СПШ і ВНЗ.	2	2
3	Експериментальна підготовка з екології у СПШ і ВНЗ.	2	1
4	Сучасні методики організації та проведення практичних занять з екології у СПШ і ВНЗ.	2	1,5
5	Інновації в організації контролю навчальних досягнень учнів з екології у СПШ і студентів з екологічних дисциплін у ВНЗ.	2	1
6	Сучасні методики організації та контролю за самостійною роботою студентів з екології у ВНЗ.	2	0,5
7	Практична підготовка студентів-екологів в університеті. Виробнича педагогічна практика студентів-екологів.	2	1
8	Інноваційні технології у СПШ і ВНЗ.	2	1
9	Проектна технологія в навчанні екології як вимога сьогодення.	2	1
10	Ігрові педагогічні технології на уроках екології в СПШ і заняттях з екологічних дисциплін у ВНЗ.	2	0,5
11	Реалізація інформаційних технологій навчання.	2	0,5
12	Технологія дослідницького навчання екології у ВНЗ.	2	1
Разом		24	12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дидактичні основи навчання екології у старшій профільній і вищій школі	4	1
2	Методика підготовки та читання лекцій з екології в СПШ і ВНЗ	4	1
3	Експериментальна підготовка з екологічних дисциплін у СПШ і ВНЗ	4	2
4	Особливості проведення практичних і семінарських занять з екології в СПШ і ВНЗ	4	1
5	Розробка контрольних завдань з екології в СПШ і ВНЗ	4	1
6	Організація та контроль за самостійною роботою учнів СПШ з екології та студентів ВНЗ	4	1
7	Методика організації та проведення всіх видів практичної підготовки студентів екологічних спеціальностей університетів	4	1
8	Реалізація інноваційних технологій у навчанні екології у СПШ і ВНЗ	4	4
Разом		40	12

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Державні стандарти загальної і вищої освіти	4	4
2	Особливості методики навчання екології на різних рівнях (стандарту, академічний і профільний) для різних профілів СПШ	4	4
3	Історія становлення вищої екологічної освіти в Україні	2	2
4	Професійна компетентність учителя екології СПШ	6	4
5	Професійні компетентності викладача екологічних дисциплін у ВНЗ	6	4
6	Психологічні особливості викладання екології старшим школярам	4	4
7	Специфіка методів навчання в СПШ	3,5	1,5
8	Специфіка методів навчання у вищій школі	4,5	1,5
9	Особливості використання засобів навчання у вищій школі	3,5	1,5
10	Особливості експериментальної підготовки з екології на різних рівнях (стандарту, академічний і профільний) для різних профілів СПШ	4	1
11	Правила техніки безпеки під час експериментальних робіт у навчально-науково-дослідних лабораторіях біологічного факультету	2	1
12	Особливості методики організації та проведення лабораторних і практичних занять з навчальних дисциплін певної спеціалізації	4,5	1,5
13	Роль консультації як організаційної форми навчання екології у навчальному процесі на біологічному факультеті	2	1
14	СРС як основна організаційна форма навчання екологічних дисциплін студентів ВНЗ	2	1
15	Особливості організації самостійної роботи учнів з екології в СПШ	2	2
16	Форми і сучасні методи контролю рівня навчальних досягнень учнів СПШ	2	2
17	Відомості з історії оцінних шкал	2	0,5
18	Види, форми і методи контролю навчальних досягнень студентів та система оцінних шкал у ВНЗ	2	2
19	Організація і проведення навчальних і виробничих практик на біологічному факультеті	8	8
20	Формування предметно-методичної компетентності майбутнього викладача екологічних дисциплін у процесі його професійно-педагогічної підготовки	2	1,5
21	Зміст і форми диференційованого підходу до студентів природничих факультетів університетів	10	20
22	Особливості реалізації особистісно орієнтованого підходу на лабораторних і практичних заняттях з природничих дисциплін	5	10
23	Проектна технологія навчання екології як вимога сьогодення.	10	8
24	Реалізація інформаційних технологій навчання на уроках екології в СПШ і заняттях з екологічних дисциплін у ВНЗ.	5	20
25	Технології дослідницького і розвивального навчання екології в СПШ і ВНЗ.	10	20
26	Реалізація ігрових технологій навчання у підготовці майбутніх фахівців у галузі екології	10	20
Разом		120	146

Індивідуальне практичне завдання

Індивідуальне практичне завдання (далі – ПЗ) являє собою проект на тему: «Методика викладання екологічної навчальної дисципліни». ПЗ є підсумковою практичною розробкою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння студентами-магістрантами спеціальності 102 «Екологія», знань та вмінь щодо планування й організації навчального процесу відповідно до змісту педагогічної підготовки як складової їх майбутньої кваліфікації.

Проект – це авторський погляд на організацію навчання дисципліни в умовах впровадження компетентнісного підходу, інноваційних технологій (інформаційно-комунікаційних, інтерактивних тощо) і сучасних систем методичної та технічної підтримки.

Проект розробляється з конкретної навчальної дисципліни за вибором студента.

У ХОДІ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ СТУДЕНТ МАЄ ПРОДЕМОНСТРУВАТИ ВМІННЯ:

- за результатами аналізу освітньої програми визначати мету і завдання навчальної дисципліни, формувати перелік загальних і фахових компетентностей майбутнього фахівця;
- здійснювати розподіл бюджету часу, який відведено на дисципліну відповідно до робочого навчального плану за видами аудиторної та позааудиторної роботи студента;
- здійснювати розподіл змісту дисципліни за темами;
- скласти план лекційних занять, визначаючи з кожної лекції питання до розгляду, зміст і форму презентаційного матеріалу, технічні засоби навчання;
- розробляти план лабораторних (практичних) занять, зокрема визначати до кожного заняття питання до обговорення, форму організації заняття і види контролю, результат заняття – компетенції, літературні джерела, при цьому викладач повинен продемонструвати свої знання і розуміння дидактичних особливостей кожного з інтерактивних методів навчання як інструментів формування фахових компетентностей;
- планувати самостійну роботу студентів, яка виконується під керівництвом викладача (індивідуальні і групові завдання) та без нього;
- розробляти зміст індивідуальних завдань і критерії їх оцінювання;
- визначати форми поточного і підсумкового контролю, критерії їх оцінювання;
- розробляти тестові завдання, складати питання до підсумкового контролю, а також екзаменаційні білети (якщо з дисципліни є іспит).
- частково формувати навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД);
- розробляти практичні завдання у формі кейсів, рольових і ділових ігор, тренінгів тощо.

ПРОЕКТ ВКЛЮЧАЄ ТАКІ РОЗДІЛИ:

1. Місце дисципліни у структурно-логічній схемі робочого навчального плану.
2. Мета і завдання навчальної дисципліни; загальні та фахові компетентності, які формуються в результаті опанування навчальної дисципліни студентами.
3. Міждисциплінарні зв'язки.
4. Навчально-тематичний план та розподіл змісту навчальної дисципліни за двома розділами і темами.

Таблиця 1

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НАЗВИ ТЕМАТИЧНИХ РОЗДІЛІВ І ТЕМ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
	УСЬОГО	У ТОМУ ЧИСЛІ		
		ЛЕКЦІЙ	ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ	СРС
<i>Розділ 1. Назва</i>				
<i>Тема 1. Назва</i>				
<i>Разом за розділом</i>				
<i>Усього годин</i>				

5. Організація лекційних занять: місце лекцій у загальній концепції викладання навчальної дисципліни; план лекційних занять (див. Таблиця 2).

Таблиця 2

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

<i>№ з/п</i>	<i>КІЛЬ-КІСТЬ ГОДИН</i>	<i>ТЕМА ЛЕКЦІЇ, ПИТАННЯ ПЛАНУ</i>	<i>МАТЕРІАЛИ ВІЗУАЛЬНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ, ТЗН</i>
1			
2			
...			

6. Організація лабораторних (практичних) занять: перелік предметних компетенцій, які формуються під час виконання експериментальних і практичних завдань; план лабораторних (практичних) занять (див. Таблиця 3).

Таблиця 3

ПЛАН ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

<i>№ з/п</i>	<i>ТЕМА, КІЛЬКІСТЬ ГОДИН</i>	<i>МЕТА ЗАНЯТТЯ, ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТ-НОСТЕЙ</i>	<i>ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАНЯТТЯ</i>	<i>ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ, КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ</i>
1				
2				
...				

7. Організація СРС і ІРС та контроль за ними: приклади завдань аудиторної та позааудиторної СРС, індивідуального практичного завдання.

8. Організація контрольних заходів щодо перевірки результатів опанування студентами навчальної дисципліни: приклади завдань репродуктивного, продуктивного і творчого характеру до одного лабораторного (практичного) заняття; приклад одного варіанта атестаційної контрольної роботи; приклад одного екзаменаційного білету (за наявності екзамену).

9. Навчально-методичне та програмне забезпечення навчальної дисципліни: список основної та додаткової літератури, інформаційних джерел.

Вимоги до оформлення індивідуального практичного завдання студента.

Індивідуальне практичне завдання – Проект – оформлюється на стандартних аркушах паперу формату А4, може бути написаний зрозумілим почерком або надрукований.

Обсяг: 8-12 сторінок.

8. Види контролю і система накопичення балів

При викладанні навчальної дисципліни «Сучасні методики навчання екології» використовується поточний і підсумковий контроль навчальних досягнень студентів. Контроль і оцінювання навчальної діяльності студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Співвідношення між поточним і підсумковим контролем у загальній оцінці навчальної діяльності студента з дисципліни становить **60:40**.

	<i>Вид контрольного заходу</i>	<i>Кількість контрольних заходів</i>	<i>Кількість балів за 1 захід</i>	<i>Усього балів</i>
1	Виконання завдань практичного заняття Терміни виконання – тиждень після практичного заняття	8	4	32
2	Відповідь студента під час лекції-бесіди	12	1	12
3	Самостійне проходження тестів за матеріалом у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ. Кількість спроб – 2. Час не обмежено.	8	2	16
4	Індивідуальне практичне завдання	1	20	40
	Екзаменаційне випробування у письмовій формі за білетами (проводиться під час сесії)		20	
Усього		29		100

Поточний контроль здійснюється на **практичних заняттях** в аудиторії. Він передбачає перевірку й оцінювання виконання завдань аудиторної та самостійної домашньої роботи. У ході практичного заняття відбувається виявлення ступеня засвоєння теоретичного матеріалу, перевірка оволодіння їм студентами та застосування під час виконання практичних завдань. Виконання студентами навчальних завдань практичного заняття і завдань самостійної домашньої підготовки оформлюється в зошиті для робіт з курсу «Сучасні методики навчання екології» та перевіряється викладачем у встановлений термін. Оцінка за практичне заняття складається так: **1 бал** – за виконання домашньої самостійної роботи; **0,5 бали** – за активну участь у обговоренні теоретичних питань; **2,5 бали** – за успішне виконання навчальних завдань та їх оформлення. *Максимально протягом семестру студент отримує 32 бали.*

Проведення традиційних лекції студентам-магістрам методично недоцільно, тож лекційні заняття відбувається за формою лекції-бесіди. Підготовка студентів до **лекцій-бесіди** передбачає завчасне опрацювання лекційного матеріалу у системі електронного забезпечення навчання Moodle та активне обговорення під час її проведення. Така діяльність студента оцінюється в **1 бал** за кожне лекційне заняття. *Максимально можна отримати до 12 балів.*

Після вивчення тем студенти самостійно проходять **8 контрольних тестувань** у електронному вигляді в системі Moodle. Успішне складання 1 тесту оцінюється в **2 бали**. *Максимальна кількість балів у кожному розділі 16 балів.*

Підсумковий контроль складається з **ІПЗ – Проекту** та проведення **екзаменаційного випробування у письмовій формі за білетами**, що включають **4 питання**: **1-е і 4-е питання** – теоретичні, **2-е і 3-є питання** – практичні, що вимагають демонстрації методичних умінь майбутнього вчителя екології СПШ і викладача екологічних дисциплін ВНЗ; тривалість екзамену 2 академічні години. *Максимальна оцінка, яку може отримати студент за успішне складання екзамену – 20 балів.*

За виконання ІІЗ максимально студент може отримати **20 балів**, при цьому оцінюється повнота і логічність розкриття кожного розділу проекту і акуратність оформлення письмової роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Безручкова С.В. Екологія. 11 клас: Розробки уроков (уровень стандарту, академічний рівень). / Светлана Викторовна Безручкова – Х.: Изд-во «Ранок», 2011. – 208 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с.
4. Есарева З.Ф. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Для студентів вузів – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 232 с.
5. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Укл. М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, К.Л.Левківський, Ю.В.Сухарніков. – К.: Вид-во НМЦВО МОНУ, 2004. – 24 с.
6. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посібник / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко / За ред. О.Г.Мороза. – К.: НПУ, 2003 – 267 с.
7. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. / В.М. Нагаєв – К.: ЦУЛ, 2007. – 224 с.
8. Ординський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. / В.Л. Ординський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 372 с.
9. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А.І. Кузьмінський – К.: Знання, 2005. – 486 с.
10. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельок, А.В. Семенова. За ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
11. Технологія навчання екології: навчальний посібник / Укл.: Турай О.І., Русняк Т.М. – Чернівці: «Рута», 2005. – 112 с.
12. Туркот Т.І. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот, О.А. Коновал. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 466 с.
13. Туркот, Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи. навчальний посібник / Т.І. Туркот. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 516 с.

14. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.
15. Шаламова-Харченко Р.М. Екологія 11 клас: Робочий зошит (рівень стандарту, академічний рівень) / Р. М. Шаламова-Харченко, О.М. Бороздіна – Х.: Вид-во «Ранок», 2014. – 48 с. + Дод. 32 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. Модернізація вищої освіти України в контексті Болонського процесу / В. Андрущенко // Освіта. – 2004. – 12-19 травня. – С. 4-5.
2. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи / за ред. В.П. Андрущенка. – К.: НПУ, 2004. – 221 с.
3. Гончаров С.М. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: методологічні аспекти: монографія. / С.М. Гончаров, В.А. Гурин – Рівне.: НУВГП, 2008. – 626 с.
4. Гусак П.М. Теорія і технологія диференційованого навчання майбутніх учителів початкових класів: дис. ...докт. пед. наук: 13.00.01 / Гусак Петро Миколайович. – Луцьк, 1999. – 519 с.
5. Доповідна записка про стан впровадження нових інформаційних технологій для науково-методичного забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ. Інформаційний збірник МОН України. – 2003. – №2. – С. 10-14.
6. Каган В.И., Сычеников И.А Основы оптимизации процесса обучения в высшей школе (Единая методическая система института: теория и практика): науч-метод. пособие. – М.: Высш. школа, 1987. – 143 с.
7. Криворучко А.В. Формування оцінювальних умінь у майбутнього вчителя хімії // А.В. Криворучко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. Випуск 44 / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – 378 с. – С. 296-301.
8. Мамаєв Л., Романюк О. Нові технології навчання у ВНЗ // Рідна школа. – 2002. – № 4. – С. 16-22.
9. Момот Ю.В. Організація проектно-дослідницької діяльності з хімічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах: монографія/ Ю.В. Момот, Н.В. Гнітій. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 163 с.
10. Перетятко В.В. Роль викладача в організації самостійної роботи студентів-першокурсників університетів / В.В. Перетятко // Педагогічні науки та освіта: Збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Вип. VI. – Запоріжжя: КЗ «ЗОІППО» ЗОР, 2010. – С. 135 – 141.
11. Перетятко В.В. Роль гри як організаційної форми навчання в підготовці студентів до педагогічної практики / В.В. Перетятко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 1. – Бердянськ: БДПУ, 2009. – С. 161-166.
12. Перетятко В.В. Роль консультації як організаційної форми у дидактичній адаптації студентів-першокурсників університетів / В.В. Перетятко // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – № 14. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2008. – С. 121-124.
13. Перетятко В.В. Рівень інтелектуального розвитку як складова дидактичної адаптації студента-першокурсника університету / В.В. Перетятко // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки / Головний редактор Локарева Г.В. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2010. – С. 223-226.
14. Перетятко В.В. Застосування графічної наочності на лекціях з хімічних дисциплін / В.В. Перетятко, О.В. Ткачук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць.

– Випуск 37 / Редкол.: В.І.Шахов та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2012. – 400 с. – С. 364-367.

15. Перетятко В.В. Розвиток творчої компетентності у майбутніх магістрів хімії / В.В.Перетятко // Педагогічні науки та освіта: Збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Вип. XI. – Запоріжжя: Акцент Інвест-Трейд, 2012. – 228 с. – С.163-169.

16. Перетятко В.В. Особливості проведення інноваційних лекцій у навчанні студентів-магістрів / В.В.Перетятко // Педагогічні науки та освіта: Збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Вип. XIII. – Запоріжжя: Акцент Інвест-Трейд, 2013. – 236 с. – С.128-134.

17. Перетятко В.В. З досвіду організації наукової роботи студентів-екологів біологічного факультету / В.В.Перетятко, О.В.Ткачук // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Випуск 120, серія: Педагогічні науки. – ЧНПУ, 2014. - С.68-69.

18. Перетятко В.В. Екскурсія на виробництво як основна організаційна форма ознайомчої практики студентів-хіміків / В.В.Перетятко, О.В.Ткачук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. Випуск 44 / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – 378 с. – С.315-318.

19. Перетятко В.В. Професійна спрямованість методики проведення лабораторних занять для студентів різних напрямів підготовки біологічного факультету / В.В.Перетятко, О.В.Ткачук // Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип. 19 (2-2015). – Ч.2. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 340 с. – С.205-209.

20. Петренко В.В. Лабораторні заняття як організаційна форма експериментальної підготовки студентів-першокурсників біологічного факультете / В.В.Петренко // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових статей. Педагогічні науки / Головний редактор Міщик Л.І. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2008. – С. 206-209.

21. Петренко В.В. Наступність лекцій з природничих дисциплін в загальноосвітньому і вищому навчальних закладах як засіб дидактичної адаптації студентів-першокурсників університетів / В.В.Петренко, О.В.Ткачук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету: Серія педагогічна: Дидактика фізики і підручники фізики (астрономії) в умовах формування європейського простору освіти. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2007. – Вип. 13. – С. 149-151.

22. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Педагогічні технології: навч. посібник. – Харків: Колегіум, 2005. – 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Варбанець С.В. Про необхідність професійної спрямованості навчання компонентній технології програмування [Електронний ресурс] / С.В. Варбанець. – Режим доступу: <http://www.ii.npu.edu.ua/2009-11-27-11-40-37/76--6/681-2009-11-27-12-10-09382>

2. Кіпоренко Г. С. Особливості викладання дисциплін екологічної спрямованості для майбутніх інженерів-педагогів [Електронний ресурс] / Г.С. Кіпоренко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2013. – № 38-39. – С. 241-246. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pipo_2013_38-39_38.pdf.

3. Копетчук В.А. Методика формування професійної спрямованості навчання предметів математично-природничого циклу в медичному коледжі [Електронний ресурс] В.А. Копетчук // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики:

Монографія / За ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид. жДУ ім. І.Франка, 2009. – С. 470-483.

– Режим доступу:
<http://eprints.zu.edu.ua/13365/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%92.pdf>

4. Навчальна література з методики навчання біології видавництва «Ранок» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ranok.com.ua/cat/navchalqna-literatura-494.html

5. Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі – Наказ МОН № 1456 від 21.10.13 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/37784/

6. Програми з екології для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Екологія. Рівень стандарту. Академічний рівень. Профільний рівень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869542/

Погоджено _____

навчальний відділ

« _____ » _____